

**چارچوب کلی تحقق اقتصاد
مقاومتی و فرهنگ با رویکرد
مدیریت جهادی**

محمدجواد ایروانی

جمهوری اسلامی در جهت تعیین حرکت کلی
نظام از سازوکار نوینی برخوردار است که
التزام عملی به آن می توان همسویی
(Alignment) و انسجام بین بخشی

Cross Functional Integration

ایجاد کند.

**در نقطه آغازین این سازوکار قانون
اساسی قرار دارد و پس از آن چشم انداز
نظام قرار می گیرد که در یک بیان کلی
برش 20 ساله از اهداف است که در این
ظرف زمانی قابلیت تحقق دارد.**

در مرحله ی بعد سیاستهای کلی نظام قرار
دارد که تعیین کننده چارچوب کلی حاکم بر
مسیر حرکتی نظام در موضوعات راهبردی
است. این سیاستها با رویکرد خبرگانی
Expert Opinion تدوین می شود که لازمه
آن مشارکت فعال نخبگان و خبرگان است.

در لایه بعدی قوانین و مقررات
قرار دارد که در جهت
برنامه ریزی راهبردی،
برنامه های پنج ساله از اهمیت
حیاتی برخوردارند.

در یک تعریف کاربردی می توان گفت
برنامه راهبردی بیان کننده سازوکار
تحقق قابلیت‌های کلیدی است که نظام
باید در مدت پنج سال آینده به آنها
دست یابد و از ظرفیت و توانایی لازم
برای تحقق آنها برخوردار است.

قابلیتهای کلیدی در برگیرنده
تواناییها و مزیت هایی است که کشور
را قادر می سازد مزیت های بالقوه
خود را بالفعل نموده و در مسیر
پیشرفت رو به جلو حرکت کند.

قابلیت کلیدی عبارت است از هدف و دست آوردی است که از اجرای یک سیاست به دست می آید و توانایی به کشور می دهد که به سوی پیشرفت حرکت کند و عامل حیاتی موفقیت اقدامات اساسی در راه رسیدن به آن هدف است و شاخص کلیدی عملکرد دربرگیرنده سنجه هایی است برای بررسی میزان تحقق هدف.

بنا بر این قابلیت کلیدی از جنس هدف است و
عامل حیاتی موفقیت از جنس اقدام راهبردی
برای مثال سیاست دوم از سیاستهای کلی
اقتصاد مقاومتی بر دانش بنیان شدن اقتصاد
تأکید دارد، قابلیت‌های کلیدی که از اجرای این
سیاست مدنظر است در ادامه همین سیاست
آمده است.

1 - ارتقای جایگاه جهانی کشور

2 - افزایش تولید محصولات و خدمات

دانش بنیان

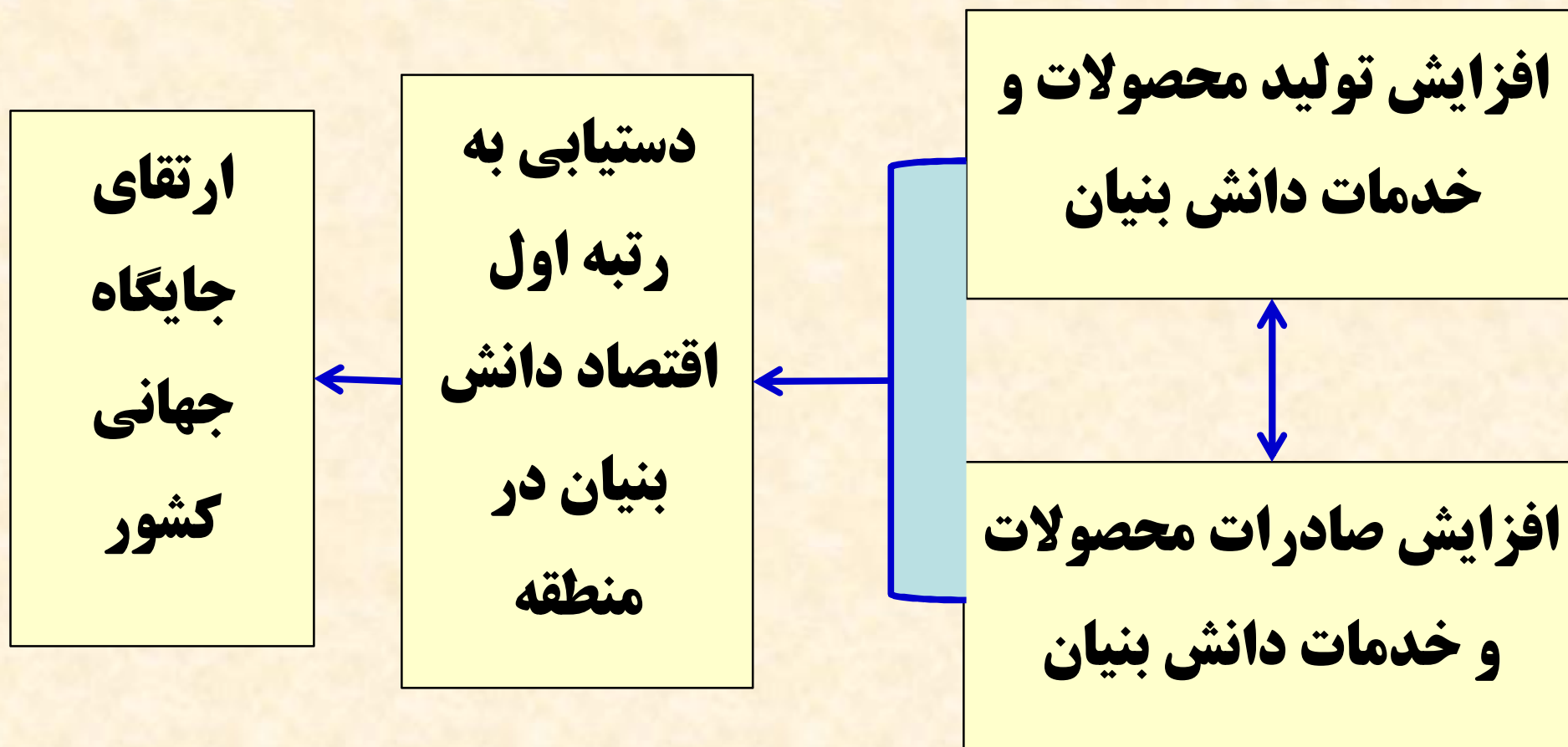
3 - افزایش صادرات محصولات و خدمات

دانش بنیان

4 - دستیابی به رتبه اول اقتصاد

دانش بنیان در منطقه

اگر بخواهیم رابطه علت و معلولی بین این قابلیتهای کلیدی ایجاد کنیم خواهیم دید:

به عبارت دیگر در حوزه اول که بحث افزایش تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش بنیان را مدنظر دارد حوزه تعریف CSF است یعنی باید تعیین کرد که اقدامات اصلی برای افزایش تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش بنیان چیست؟ از این طریق CSFها تعریف می شود.

بنا بر این قابلیت کلیدی نتیجه ظرفیت و توانایی است که برای کشور با اجرای سیاستهای کلی ایجاد می شود و عامل حیاتی موفقیت مجموعه اقدامات اساسی برای رسیدن به قابلیت کلیدی است.

**حصول به این قابلیت‌های ضروری است
(باید) که در واقع عدم رسیدن به
آنها موقعیت کشور را از منظر جایگاه
آن در جهان و منطقه به چالش
خواهد کشید.**

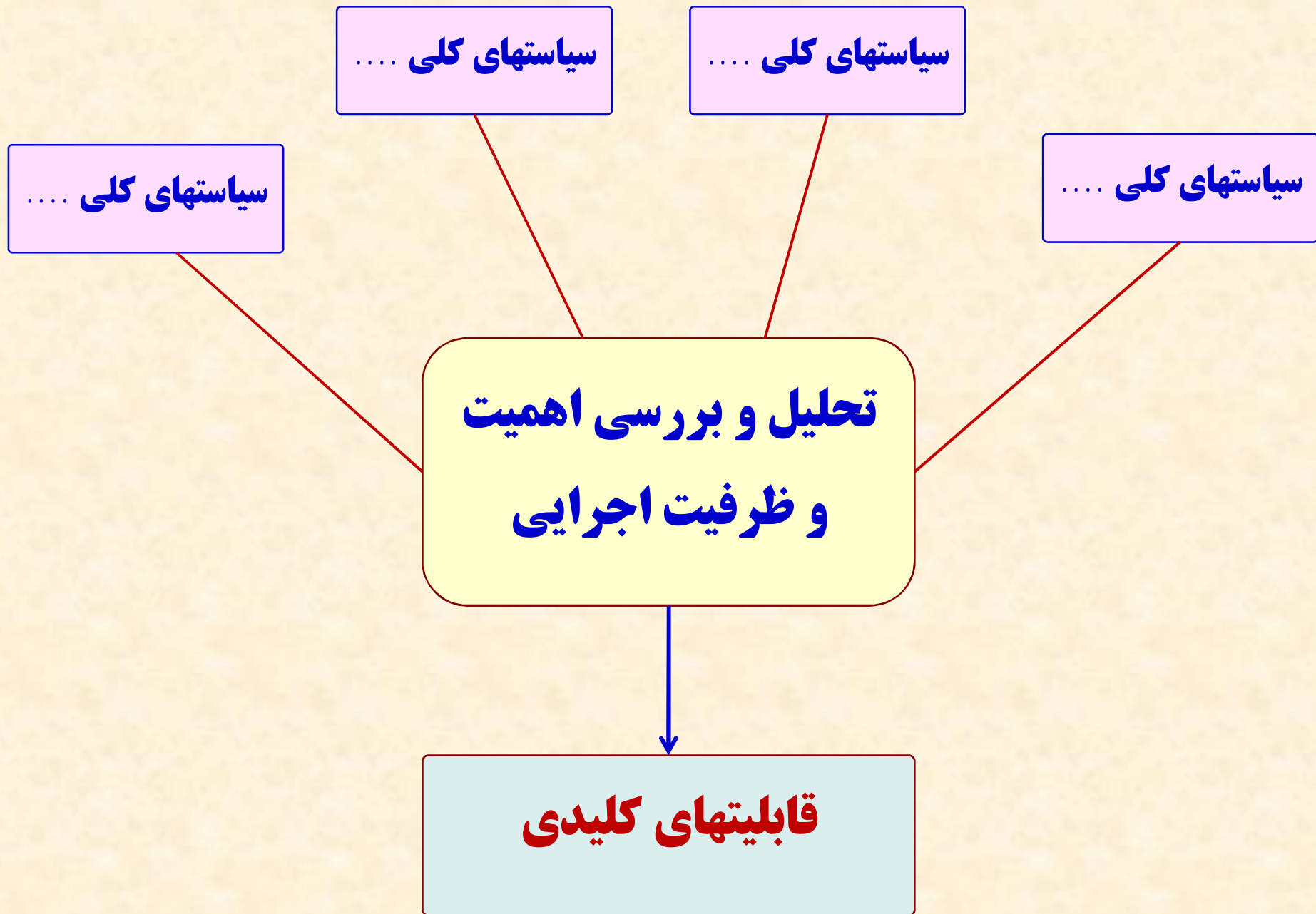
کشور از توانایی لازم برای
رسیدن به این قابلیت‌ها نیز
برخوردار است و صرفاً نگاه
شعاری به موضوعات وجود ندارد.

در همین جهت برنامه پنج ساله که
تعیین کننده ی این قابلیت های کلیدی
است از اهمیت اساسی برخوردار
است. سؤال اساسی آن است که
ماخذ اصلی این قابلیت ها کجاست؟

محور اساسی چارچوب
پیشنهادی آن است که ماخذ
اصلى این قابليتها بايد
سياسته‌هاى كلى باشد.

**تمامی قابلیت های کلیدی اقتصاد مقاومتی
و فرهنگ استخراج و با توجه به این
قابلیت های کلیدی سایر سیاست های کلی
مورد بررسی و قابلیت های کلیدی
هم رستا با موارد فوق الذکر در چارچوب
سیاستی برنامه ششم محور شود.**

**ضروری است برای تدوین سیاستهای کلی
برنامه ای، قابلیت‌های بیان شده در
سیاستهای کلی مختلف که اولاً نقش حیاتی
و کلیدی در این برهه از زمان دارد و ثانیاً
از توانایی و ظرفیت لازم برای تحقق آن
برخورداریم تعیین شوند.**

اگر در برنامه ششم جهت گیری کلی
تحقق اقتصاد مقاومتی و فرهنگ با
رویکرد مدیریت جهادی باشد آنگاه
برای تعیین قابلیت‌های کلیدی اقتصاد
مقاومتی محور قرار خواهد گرفت.

برای این منظور لازم
است ابتدا فزاینده‌های کلی
اقتصاد مقابله‌ای و
فرهنگ استخراج شود.

**سیاستهای کلی اقتصاد
مقاومتی و فرهنگ**

**تحلیل برای استخراج
فرازهای اصلی**

**ترجمان قابلیت‌های کلیدی
اقتصاد مقاومتی و فرهنگ**

**پس از استخراج قابلیت‌های کلیدی
اقتصاد مقاومتی هر یک از سیاست‌های
کلیدی دیگر مورد بررسی قرار خواهد
گرفت تا فرازهای همراستا و مکمل
آنها با اقتصاد مقاومتی استخراج شود.**

سیاستهای کلی

سیاستهای کلی

سیاستهای کلی

سیاستهای کلی

**قابلیت‌های کلیدی اقتصاد
مقاومتی و فرهنگ**

تجزیه و تحلیل و بررسی

**قابلیت‌های کلیدی تمامی سیاست‌های کلی که با
قابلیت‌های کلیدی اقتصاد مقاومتی و فرهنگ
همراستا هستند**

**قابلیتهای کلیدی همراستا با قابلیتهای
کلیدی اقتصاد مقاومتی و فرهنگ**

**بررسی بایدها و نبایدها
و نقش ها**

سیاستهای کلی برنامه ششم

حال اگر با توجه به بایدها و نبایدهای
لازم الرعايه در هر يك از قابليتها و نقش
های اساسی و ابعاد هر يك از قابليتها می
توانیم سیاستهای کلی برنامه ششم با هدف
تحقق اقتصاد مقاومتي و فرهنگ را
طراحی کنیم.

**برنامه پنج ساله در بر گیرنده عوامل
حیاتی موفقیت و نقش آفرینان کلیدی
است. عوامل حیاتی موفقیت عبارتست
از الزامات اساسی برای تحقق
قابلیتهای کلیدی**

عدالت محوری	برون گرایی	درون زائی و تولید ملی	دانش بنیان	مردمی شدن	قابلیتهای کلیدی نقش آفرینان
؟	؟	؟	؟	؟	دستگاههای اجرایی الف
؟	؟	؟	؟	؟	ب
؟	؟	؟	؟	؟
؟	؟	؟	؟	؟

**ماتریس نشان دهنده ی نقش هر یک از
دستگاههای اجرایی در تحقق قابلیت‌های
کلیدی است.**

**یعنی هر علامت سؤال در پی طرح این سؤال
است که دستگاه اجرایی الف در تحقق قابلیت
کلیدی (1) چه نقشی برعهده دارد؟**

این نقش ها با رویکرد عوامل حیاتی

موفقیت (CSF) طراحی می شود.

یعنی به دنبال یافتن نقش کلیدی و

اساسی هستیم که ایفای آنها در تحقق

قابلیت کلیدی مورد نظر حیاتی است.

قدم بعدی بیان شاخص های کلیدی

عملکرد یعنی KPI است. که مهمترین

ابزار برای رصد مستمر تحقق اقتصاد

مقاومتی و فرهنگ است.

در این مسیر ضروری است؛ مدیریت
جهادی که در بُعد فردی دربرگیرنده
ویژگیهای مدیر جهادی مانند نیت
مخلصانه تلاش مجاهدانه است و در
بُعد سازمانی، ویژگیهای نهادی در
سازمانها تقویت و حاکم گردد.

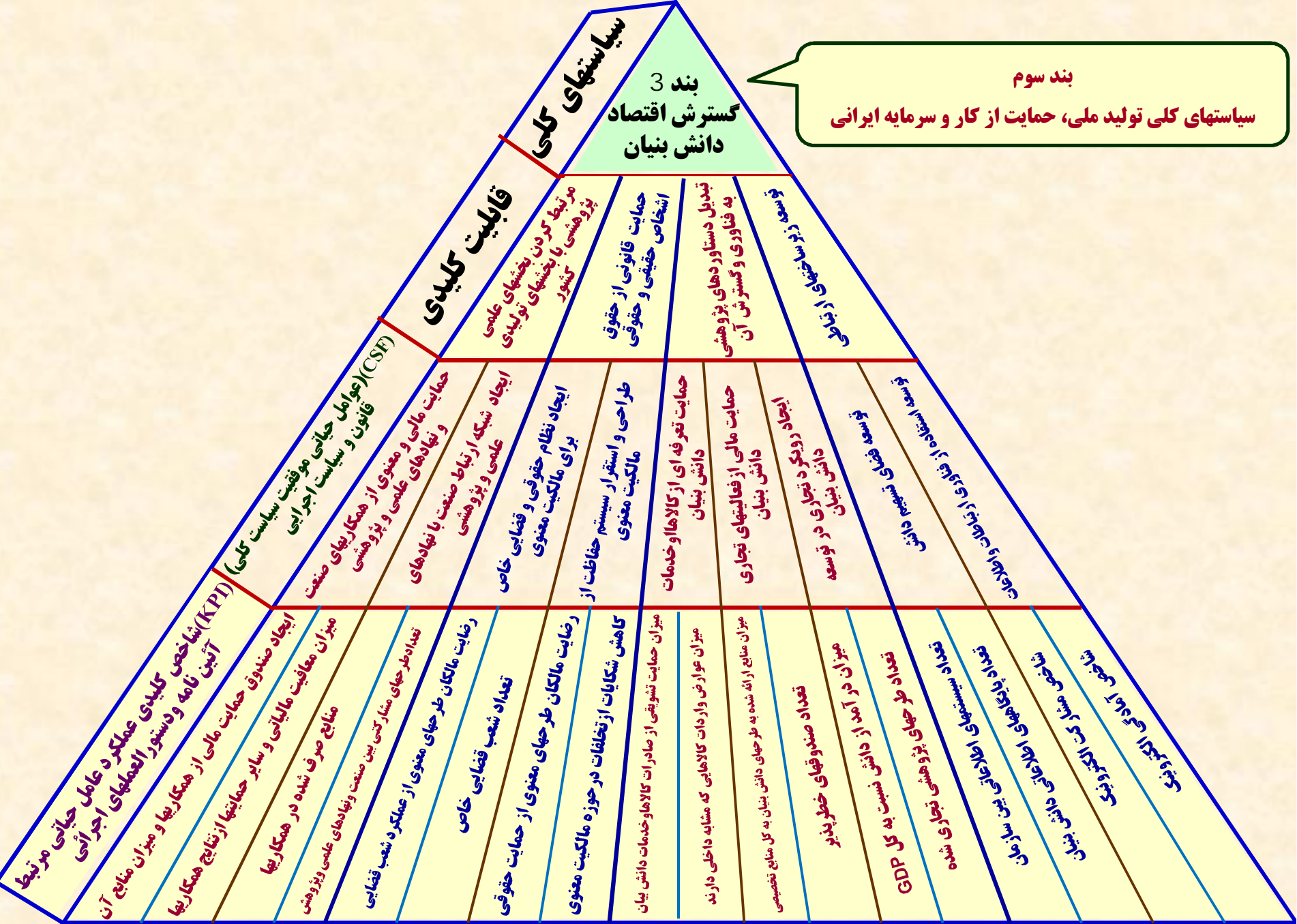
برای مثال بند سوم سیاستهای کلی
تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه
ایرانی که با بند 2 سیاستهای کلی
اقتصاد مقاومتی هم راستا است با
رویکرد طراحی شده مورد بررسی
قرار گرفته است.

بند سوم
سیاستهای کلی تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی

بند 3
گسترش اقتصاد
دانش بنیان

سیاستهای کلی

قابلیت کلیدی

(CSF) قانون و سیاست اجرایی

(KPI) شاخص کلیدی عملکرد عامل حیاتی مرتبط

حمایت مالی و معنوی از همکاریهای صنعتی و نهادهای علمی و پژوهشی

ایجاد شبکه ارتباط صنعت با نهادهای علمی و پژوهشی

ایجاد صندوق حمایت مالی از همکاریها و میزان معافیت مالیاتی و سایر حمایتها از نتایج همکاریها

تعداد طرحهای مشارکتی بین صنعت و نهادهای علمی و پژوهشی

رضایت مالکان طرحهای معنوی از حمایت حقوقی

تعداد شعب قضایی خاص

مربوط کردن بخشهای تولیدی علمی پژوهشی با بخشهای تولیدی کشور

حمایت قانونی از حقوق اشخاص حقیقی و حقوقی

تبدیل دستاوردهای پژوهشی به فناوری و گسترش آن

حمایت از دستاوردهای علمی پژوهشی

حمایت مالی و معنوی از همکاریهای صنعتی و نهادهای علمی و پژوهشی

ایجاد شبکه ارتباط صنعت با نهادهای علمی و پژوهشی

در قدم بعدی لازم است هر یک از CSFها به یک دستگاه اجرایی به عنوان اقدام کننده اصلی و احتمالاً یک یا چند دستگاه اجرایی دیگر به عنوان همکار تخصیص داده شود و این ارکان کلی برنامه ششم را به وجود خواهد آورد.

**جدول زیر هم یک مثال برای
تقسیم وظایف بین بازیگران فعال
و راهبردی در تحقق اقتصاد
مقاومتی است.**

مقدماتی

نقشه راه (عوامل حیاتی موفقیت و نقش آفرینان راهبردی) تحقق سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی

سایر سیاستها	مردم، رسانه ها بنگاه ها سیاستهای اجتماعی، فرهنگی، اجتماعی	وزارت صنایع، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت رفاه و تعاون اجتماعی و ...	وزارت اقتصاد دولت مالی: ارز - مالیات	سیستم بانکی وزارت اقتصاد دولت سیاست های پولی	سیاستها دستگاها مؤلفه ها / مضامین
	تشویق و ترغیب همکاری های جمعی با استفاده از سرمایه اجتماعی غنی فرهنگ اسلامی ایرانی	1- تسهیل کسب و کار کوچک و متوسط، برنامه ریزی و حمایت توسط دولت 2- تعاونیهای سهامی عام 3- تسهیل تأسیس شرکت های اقتصادی - اجتماعی 4- تعاونیهای فراگیر ملی 5- انواع تعاونیها 6- سهام عدالت	بازار سرمایه مستعد مشارکتها به ویژه سرمایه ای اندک	تأمین مالی در سیستم بانکی اصلاح شود شرکت های کوچک و متوسط	مشارکت حداکثری آحاد جامعه در فعالیت های اقتصادی عدالت : ارتقاء در آمد و نقش طبقات کم در آمد و متوسط تسهیل همکاری های اقتصادی جمعی
	1- ساماندهی نظام ملی نوآوری 2- اجرای نقشه جامعه علمی کشور	1- توسعه پارکهای علمی و فن آوری 2- توسعه شرکت های دانش بنیان 3- افزایش سهم تولید و صادرات محصولات دانش بنیان	1- نهادسازی صندوقهای جسورانه و یا خطرپذیر رمز موفقیت تحقق اقتصاد دانش بنیان	1- سیاست های پولی در خدمت نوآوریها 2- تسهیلات خرد	اقتصاد دانش بنیان و رشد پویا
	تبلیغ و ترویج مصرف گالاهای ایرانی	1- برنامه ریزی تولید ملی متناسب با نیازهای صادراتی منطقه ای و بین المللی (و نه صرفاً نیاز داخلی) 2- تکمیل زنجیره ارزش تولیدات در کل محصولات 3- سهم بری عادلانه عوامل تولید از زنجیره تولید تا مصرف (اصلاح ساختار توزیع - شفافیت و روان سازی نظام توزیع و قیمت گذاری) توسعه تجارت الکترونیک، رفع انحصارات توزیعی 4- جلوگیری از واردات غیر ضرور و رصد تخلفات مستمر در این مورد در کلیه سطوح همراه با رصد انحصارات در این حوزه 5- فعال کردن تمامی صندوقهای حمایتی تولیدی	1- حمایت همه جانبه از بازار بورس 2- جلوگیری از رونق سفته بازی 3- گسترش ابزارهای تأمین مالی در بازار سرمایه 4- نهادی کردن مالیات بر ارزش افزوده 5- صندوق توسعه ملی 6- صندوق ریالی تثبیت بازار سرمایه	1- تولیدمحور شدن ساختار تسهیلات بانکی 2- اولویت به سرمایه گذاری در تأمین مالی 3- صندوق ثبات ارزی	درون زائستی، تولیدگرانی و توجه به بخش واقعی اقتصاد
	نقش آفرینی افکار عمومی در مسیر تحقق مدیریت مصرف و ارتقاء کار آفرینی	چابگی و انعطاف ساختارها و داشتن سناریوهای گوناگون توسط دستگاها در شرایط متصوره محدودیت	1- تأمین مالی و ابزارهای متناسب با شرایط 2- انضباط مالی	1- مدیریت منابع و انضباط پولی 2- تنوع بخشی ظرفیت سازی های بین المللی و روابط دوجانبه و باز آرایش پیوندها 3- معاملات تاخت فشارها	استحکام درونسی و مقاوم سازی در مقابل فشارها (واکنش هوشمند و فعال در برابر تحریمها و فشارها)
	صدا و سیما - رسانه ها - تجربیات - تبدیل تهدید به فرصت - بروز و ظهور نقش افکار عمومی - آموزه های دینی - تجربیات جنگ - تجربیات ملل - مسؤلیت پذیری اجتماعی	تبدیل اقتصاد مقاومتی به فرهنگ سازمانی	تبدیل اقتصاد مقاومتی به فرهنگ سازمانی	تبدیل اقتصاد مقاومتی به فرهنگ سازمانی	فرهنگ استقامت، رشد و مقاوم و منسجم بودن (حماسه)
	ترویج فرهنگ بهره وری و صرفه جوئی و اصلاح الگوی مصرف	طراحی و اجرا و حمایت عملی از طرح های اصلاح بهره وری	اصلاح هدفمندی و جامعیت آن و جلوگیری از شوک درمانی	اولویت تأمین مالی برای اصلاح تولید به سوی بهره وری بودجه ریزی عملیاتی در بخش دولت	مدیریت و اصلاح مصرف و افزایش بهره وری

		تعریف برنامه های خودکفائی در تولیدات استراتژیک توسط دستگاههای مربوطه و رعایت سایر بخش ها		تأمین مالی فعالیتهای اولویت دار و مزیت دار و با خلق مزیت	خوداتکائی در تأمین نیازهای اساسی جامعه غذایی - بهداشت دارویی و ذخایر راهبردی
تأکید بر مشترکات فرهنگی و اجتماعی با کشورهای منطقه		1- قراردادهای بلندمدت انرژی 2- تشکیل کمیسیونهای راهبردی اقتصادی با کشورهای اتحادیه ها 3- تأسیس اتحادیه های منطقه مانند (ایران، عراق، سوریه، لبنان و ترکیه) 4- برنامه ریزی تولید ملی و متناسب با نیازهای بازارهای مقصود صادراتی - شکل دهی بازارهای جدید ثبات سیاستهای در مقررات صادراتی 5- توسعه گردشگری بویژه اسلامی - پیشنهاد 6- توسعه نقش مناطق آزاد 7- ترانزیت انرژی و کالا در محورهای شمال - جنوب و شرق و غرب 8- IT بر پایه دانش بومی 9- استفاده از ظرفیت نهضت عدم تعهد - تأسیس دبیرخانه دائمی در تهران	تأمین مالی صادرات کالاها و خدمات با تأکید بر کشورهای منطقه	1- اولویت تسهیلات به صادرات کالاها و خدمات با تأکید بر کشورهای منطقه 2- برقراری روابط دوجانبه و چندجانبه تهاثری در سیستم دریافت و پرداختها	برون گرایی : تجدید آرایش در روابط اقتصادی و مبادلات بین المللی
ترویج شفافیت و پاسخگویی به عنوان بخشی از فرهنگ جامع		شفاف سازی در املاک و فعالیتهای اقتصادی: 1- گاداستر 2- تجمیع پایگاههای داده های گوناگون 3- مقابله با مفاسد به منظور امنیت و سلامت در اقتصاد (در یک جامعه کار آفرین وجود فساد موجب رشد کار آفرینان و رانت خواران می شود) 4- بهبود فضای کسب و کار 5- شفافیت اطلاعات اقتصادی و جلوگیری از انحصار	عدم اتکاء به نفت: 1- تناسب جاری با مالیاتها 2- در طرحهای عمرانی پوشش مشارکتی یا غیردولتی 3- نهادهای کردن مالیات بر ارزش افزوده 4- پیشنهاد صندوق ثبات ارزی و صندوق ریالی تثبیت بازار سرمایه و نهادهای کردن صندوق توسعه ملی 5- جهت گیری سرمایه گذاری خارجی بر نوع مستقیم آن FDI	1- رتبه بندی اعتباری مشتریان بانکها برای جلوگیری از پدیده معوقات 2- اجرای کامل قانون عملیات بانکی بدون ربا	سلامت و امنیت اقتصاد
		افزایش سهم درآمدهای مالیاتی با افزایش تولید و محدود کردن فرار مالیاتی VAT و افزایش سهم صندوق توسعه ملی و بودجه ریزی عملیاتی حذف دستگاههای موازی غیر ضرور و بطور کلی باز آرائی ساختار مالی دولت			منطقه‌ی کردن ساختار درآمدهای دولت
	تحقق سیاستها با بسیج پویا	تحقق سیاستها با هماهنگ سازی و بسیج پویا	تحقق سیاستها با هماهنگ سازی و بسیج پویا	تحقق سیاستها با هماهنگ سازی و بسیج پویا	تحقق سیاستها با هماهنگ سازی و بسیج پویا
<p>موضوع: طرح نقشه راه شامل عواملی حیاتی موفقیت و نقش آفرینان راهبردی تحقق سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی این نقشه مشتمل بر تعیین مؤلفه ها و مضامین از یک طرف و از سوی دیگر سیاست های پولی و مالی و تولیدی و تجاری و فرهنگی، سیاسی خواهد بود که در هر یک از این مؤلفه ها و مضامین نقش آفرینان مربوط به هر یک سیاست های پولی، مالی، ارزی، و تولید و تجاری فرهنگی و اجتماعی مشخص شده و سیاست های اجرایی آن روشن می گردد. هدف از طراحی این مدل رسیدن به مجموعه اقداماتی است که برای تحقق اهداف سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی که در قالب مضامین و یا ابعاد اصلی مطرح شده است، می باشد. بدیهی است قوه مقننه با بررسی پیشنهادات دولت که در حوزه هایی که اجرای سیاست های اقتصاد مقاومتی نیاز به قانون جدید و یا اصلاح قوانین موجود دارد نقش بسیار جدی در تحقق اهداف سیاست ها دارد و همچنین قوه ی قضائیه با کمک به دولت در حوزه سلامت اقتصادی و مبارزه با قاچاق و ویژه خواری می تواند بستر مناسبی برای اجرای سیاست ها فراهم نماید. اجرای نقشه راه در برنامه ششم توسعه بهترین فرصت تحقق اقتصاد مقاومتی است.</p>					